

Türkiye Cumhuriyeti
Ticaret Bakanlığı

Republic of Turkey
Ministry of Trade

NAİROBİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

AFRİKA KALKINMA BANKASI
FIRSATLAR VE OLANAKLAR
KENYA RAPORU

Hazırlayan: Dr. Mustafa ALICI

Nairobi Ticaret Müşaviri

Nairobi, 2025

AFRİKA KALKINMA BANKASI - FIRSATLAR VE OLANAKLAR – KENYA RAPORU

İÇİNDEKİLER

YASAL UYARI.....	iii
1. Afrika Kalkınma Bankası (AfDB).....	1
2. Üye ülkeler.....	1
3. AfDB ve Türkiye.....	2
4. Projeler.....	2
5. Çalışma şekli.....	3
6. Fon kaynakları.....	3
7. Kimler yararlanabilir.....	3
8. Bankadan destek nasıl alınır.....	3
8.1. Kimler uygundur?.....	3
8.2. Süreç.....	4
9. Proje döngüsü.....	4
10. AfDB tedarik ihaleleri.....	5
10.1. Tedarik nedir?.....	5
10.2. Kimler tedarikçi olabilir?.....	5
10.3. Sıklıkla hangi tedarik yöntemleri kullanılır?.....	5
10.4. Ortak girişim desteklenmekte midir?.....	5
10.5. Yıllar itibarıyla toplam tedarik rakamları.....	6
10.6. 2019'dan 2024'e - 100 Bin dolardan fazla tedarik işi alan ülkeler.....	7
10.7. Türk şirketlerinin aldığı tedarik işleri – 2019'dan 2024'e.....	8
11. İrtibat numaraları.....	9
12. Fırsatlar ve tehditler.....	9
13. Görüş ve değerlendirmeler.....	10
14. Ulaşılabilecek hukuki & mali danışmanlık şirket ve bürolarına ilişkin bilgiler.....	10
15. Faydalı linkler.....	10
YASAL UYARI.....	11

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler Nairobi Ticaret Müşavirliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz.

AFRİKA KALKINMA BANKASI - FIRSATLAR VE OLANAKLAR – KENYA RAPORU

Bu raporda; Afrika Kalkınma Bankası'nın tanıtılması, Afrika Kalkınma Bankası'nca sağlanan finansman olanaklarının ve ayrıca Bankanın ihtiyacı olan mal, iş ve hizmet tedarik sürecinde Türk şirketlerimiz için var olan fırsatların aktarılması amaçlanmıştır. Burada yer alan bilgiler özet olup ayrıntılı bilgiye Bankanın [African Development Bank Group](#) adresinden erişilebilir.

1. Afrika Kalkınma Bankası (AfDB)

Kuruluş	1964
Kurucu Kurumlar	The African Development Bank (AfDB) The African Development Fund (ADF) The Nigeria Trust Fund (NTF)
Paydaşlar	54 Afrika ülkesi (Bölgesel üye ülkeler) 28 Afrika dışı ülkeler (Bölge dışı üye ülkeler)
Misyon	Afrika'da sürdürülebilir ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve yoksulluğu azaltmak.
31.12.2022 itibariyle Esas Sermaye	245,25 milyar USD
31.12.2022 itibariyle Toplam Rezerv	4,88 milyar USD
2022 itibariyle devam eden proje kabulleri	8,19 milyar USD
1967-2022 toplam proje kabulleri	6.575 adet operasyon toplam 166,86 milyar USD

Kaynak: [Overview | African Development Bank Group](#)

Afrika Kalkınma Bankası (AfDB), AfDB'nin Bölgesel Üye Ülkeleri'ni oluşturan Afrika ülkelerinin sürdürülebilir ekonomik kalkınmasına ve sosyal ilerlemesine katkıda bulunmayı amaçlayan çok taraflı bir kuruluştur.

Kalkınma bankasının misyonu, ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıda bulunan projelere ve programlara kamu ve özel sermaye yatırımını teşvik etmektir. AfDB bireysel krediler vermez, ancak kamu ve özel kuruluşlara proje finansmanı sunar. AfDB, üye ülkelere kalkınma hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmak için finansal yardım sağlayan dünyanın beş önde gelen çok taraflı kalkınma bankalarından biridir. (Diğerleri; Asian Development Bank, European Bank for Reconstruction and Development, Inter-American Bank, World Bank)

Afrika Kalkınma Bankası'nı kuran anlaşma, üye devletler tarafından 4 Ağustos 1963'te Sudan'ın Hartum kentinde imzalanarak 10 Eylül 1964'te yürürlüğe girmiştir.

AfDB Grubu üç kuruluştan oluşur: Afrika Kalkınma Bankası (AfDB), Afrika Kalkınma Fonu (ADF) ve Nijerya Güven Fonu (NTF).

Afrika'nın önde gelen kalkınma finans kuruluşu olan AfDB'nin öncelikleri, Afrika halklarının yaşam koşullarını iyileştirmek ve bölgesel üye ülkelerinin, yani Afrika ülkelerinin ekonomik ve sosyal ilerlemesi için kaynakları seferber etmektir. AfDB'nin merkezi Fildişi Sahili'nin Abidjan kentindedir.

2. Üye ülkeler

Bankanın 82 hissedar ülkesi arasında 54 Afrika ülkesi (bölgesel üye ülke) ve 28 Afrika dışı ülke (bölgesel olmayan üye ülke) yer almaktadır. Başlangıçta yalnızca Afrika ülkeleri AfDB üyeliğine kabul ediliyordu. Ancak Afrika ülkelerinden gelen artan yatırım talebine yanıt olarak üyelik bölgesel olmayan ülkelere de açılmıştır.

1982'deki bu açılış, AfDB'nin uygun koşullarda kredi vererek Afrika ülkelerinin ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunmasını sağlayan ek finansman araçları sağlamıştır. Ayrıca yeni üye ülkelerin uzmanlığını da beraberinde getirerek ve ortaklar ve finans piyasaları nezdinde

güvenilirliğini artırmıştır. Banka, en prestijli uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından AAA olarak derecelendirilmektedir.

Ancak AfDB Grubu, coğrafi kökenleri ve yapısıyla bağlantılı güçlü bir Afrika karakterini korumaktadır. Afrika kıtası tek çalışma alanıdır ve başkanı her zaman Afrikalıdır.

3. AfDB ve Türkiye

Türkiye Cumhuriyeti, 2013 yılında Banka Grubuna üye olmuştur. Afrika Kalkınma Fonu'na 26. katılan devlet olarak Türkiye, 2016 yılında düzenlenen Fonun 14. yenilenmesine ilişkin görüşmelere katılmıştır.

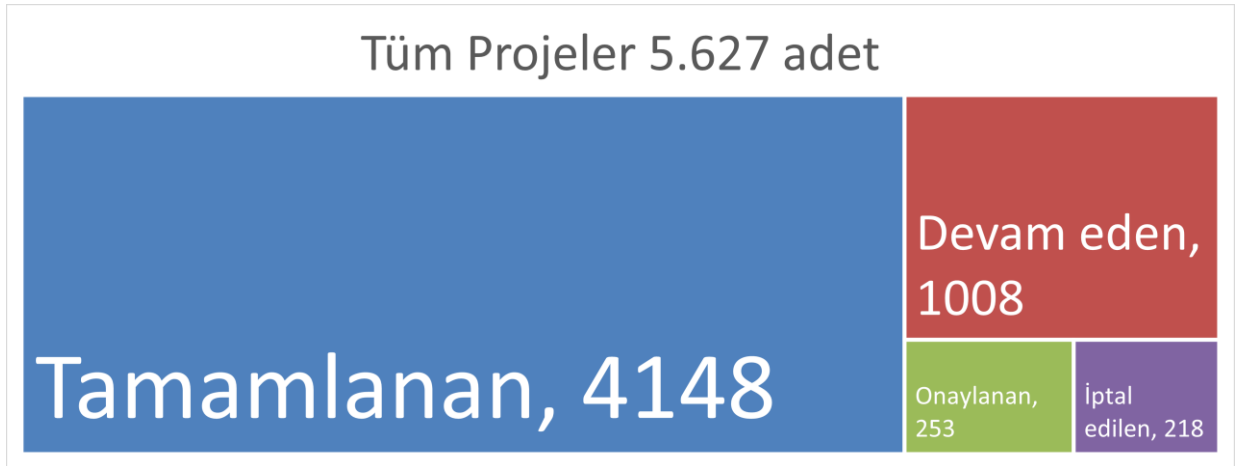
Zamanla Afrika ile Türkiye arasındaki ilişkiler stratejik ortaklık aşamasına ulaşmıştır. "Türkiye-Afrika Ortak Uygulama Planı 2015-2019" temelinde ve 19 Ağustos 2008 tarihli Birinci Afrika-Türkiye İşbirliği Zirvesi İstanbul Bildirgesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti, Afrika ülkeleriyle kurumsal işbirliği, ticaret ve yatırım, sağlık, altyapı, enerji, tarım, kırsal kalkınma ve küçük ve orta ölçekli işletmeler alanlarında ortaklıklar geliştirmiştir.

Fona katkı sağlayan ülke olarak Türkiye'nin yaklaşımı, kendi ekonomik ve sosyal kalkınma deneyiminden elde edilen insani ve kalkınma yardımının bir kombinasyonuna dayanmaktadır. Türkiye, Afrika'daki artan diplomatik varlığı doğrultusunda, çeşitli Afrika başkentlerinde Büyükelçilikler ve Ticaret Müşavirlikleri açmıştır. Ayrıca Türkiye Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi, Sahra Altı Afrika ülkelerinin birçoğuyla iş konseyleri kurmuştur. Türkiye, karşılıklı ekonomik ilişkiler için sağlam bir hukuksal temel oluşturma çabaları doğrultusunda 38 Afrika ülkesiyle Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları da imzalamıştır.

4. Projeler

Afrika Kalkınma Bankası Grubu, özellikle tarım, su, enerji, özel sektör gelişimi, kıtanın ekonomik entegrasyonu ve cinsiyet eşitliği alanlarında olmak üzere, ekonomik ve sosyal faaliyetin tüm sektörlerindeki projeleri, programları ve araştırmaları finanse eder.

AfDB Grubu ayrıca yapısal uyum kredileri, kurumsal reform projeleri ve çeşitli teknik yardım ve kamu politikası danışmanlığı biçimleriyle de ilgilenmektedir.

Kaynak: <https://mapafrica.afdb.org/en>; Ocak, 2025

5. Çalışma şekli

Guvernörler Kurulu, Bankanın en üst organıdır. Her üye ülke, Kurulda bir guvernör ve bir yedek tarafından temsil edilir. Guvernörler Kurulu, yalnızca Afrika ve Afrika dışındaki üye ülkelerden guvernörlere açık olan kapalı bir oturumda AfDB Başkanını seçer. Başkan adayı, vatandaşı olduğu ülkenin guvernörü tarafından aday gösterilmelidir. Beş yıllık bir süre için seçilir ve bir kez yenilenebilir. Ülkemizi temsil görevi Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda olup genellikle Bakan Yardımcılığı makamı guvernör olarak atanmaktadır.

Yönetim Kurulu, Bankanın genel operasyonlarını yürütmekten sorumludur ve bu amaçla, yalnızca Guvernörler Kuruluna ayrılmış olanlar hariç, AfDB'nin tüm yetkilerini kullanma hakkına sahiptir.

AfDB Başkanı, Yönetim Kurulunun yönetimi altında Bankanın yönetiminden sorumludur. Bu bağlamda, Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan politikaların ve direktiflerin uygun şekilde uygulanmasından sorumludur.

AfDB Grubunun şu anda 2000'den fazla çalışanı bulunmaktadır. Personelin büyük çoğunluğu Afrika kökenli olsa da, üye ülkelerin vatandaşı olmaları koşuluyla dünyanın dört bir yanından gelenler de bulunmaktadır.

6. Fon kaynakları

AfDB'nin kaynakları üye ülkelerin katılım paylarından, uluslararası piyasalardaki borçlanmalardan ve kredi geri ödemelerinden ve gelirlerinden gelir.

Kaynakları ayrıca Afrika Kalkınma Fonu (ADF) ve Nijerya Güven Fonu'nun (NTF) katkılarından gelir. ADF'nin amacı, Afrika ülkelerine üretkenliklerini ve ekonomik büyümelerini artırmak için imtiyazlı kaynaklar, yani daha avantajlı koşullar sağlamaktır. Kaynakları doğrudan katılımcı ülkelerin yaptığı katkı paylarından gelir.

Nijerya hükümeti tarafından 1976'da AfDB'nin en dezavantajlı üyelerine yardım etmek için kurulan NTF, cazip faiz oranlarıyla imtiyazlı krediler sağlar.

7. Kimler yararlanabilir

AfDB kaynakları ve projeleri Afrika ülkelerine yöneliktir.

Bunlar iki kritere göre üç kategoriye ayrılır: (i) ülkenin kredibilitesi; ve (ii) kişi başına düşen GSYİH.

İlk kategori, AfDB'den borç almaya kredibilitesi olmayan ve kişi başına düşen GSYİH'si belirli bir eşliğin altında olan ülkeleri kapsar. Bunlar yalnızca Afrika Kalkınma Fonu'ndan (ADF) imtiyazlı kaynaklar almaya uygundur.

İkinci kategori, kişi başına düşen GSYİH'si operasyonel eşliğin altında olan ve kredibilitesi olan ülkeleri kapsar. "Karma ülkeler" olarak bilinen bu ülkeler, ADF ve AfDB kaynakları almaya uygundur.

Üçüncü kategori, operasyonel eşliğin üzerinde olan ve kredibilitesi olan ülkelere oluşur. Bunlar yalnızca AfDB kaynakları almaya uygundur.

8. Bankadan destek nasıl alınır

AfDB'den destek almak isteyen şirketler, uygunluk kriterlerini karşılamalı ve başvuru prosedürünü takip etmelidir. Özel sektöre özgü uygunluk kriterleri ve başvuru prosedürleri şöyledir:

8.1. Kimler uygundur?

İşletme/proje, Afrika veya Afrika dışı yatırımcılar tarafından desteklenip desteklenmediğine bakılmaksızın Bankanın Bölgesel Üye Ülkelerinde kurulu olmalı ve faaliyette bulunmalıdır.

İşletme/proje, özel sektör yatırımcıları tarafından çoğunluk hissesine sahip olmalı (%50'den fazla) veya kamuya ait olmalıdır. Bununla beraber, güçlü bir mali yapıya ve yönetsel özerkliğe sahip olmalıdır. Üretkenliği ve verimliliği artıracak işletmelerin kurulması, genişletilmesi, çeşitlendirilmesi ve modernizasyonu için projeler aranmaktadır.

Bankanın azami katılımı, Greenfield projeleri (Herhangi bir kısıt olmaksızın, yeni bir ortamda sıfırdan yapılan projeler) için toplam proje maliyetlerinin %33'üdür. Mevcut tesislerin genişletilmesini gerektiren projeler için bu oran daha yüksek olabilir.

Mali durum kanıtı, dürüstlük, iyi bir itibar gibi saikler ve yeterlilikler de aranmaktadır.

8.2. Süreç

Bankanın bir projenin yatırım için uygunluğunu derhal değerlendirebilmesi için, ilgili işletmeler aşağıdaki bilgileri içeren bir ön başvuruda bulunmalıdır:

- Proje tanımı (sektör, konum, üretim hacimleri, vb.)
- Sponsorlar ve mali ve yönetsel geçmişleri
- Döviz gereksinimleri de dahil olmak üzere maliyet tahminleri
- İstenen Banka finansman miktarını belirten finansman planı
- Temel teknik ve çevresel özellikler
- Uygulanabilirlik göstergeleri
- Önerilen pazarlama düzenlemeleri de dahil olmak üzere iş iklimi, pazar beklentileri
- Gerekli lisansların, izinlerin, sertifikaların vb. durumunu içeren uygulama planı

Uygunluğun belirlenmesinden sonra, projenin finansman başvurusu için Banka,

- Fizibilite çalışması
- İş planı
- Çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi (projenin niteliğine bağlı olarak)

unsurlarını içerecek şekilde detaylı bir şekilde başvuruyu incelemeye alacaktır.

9. Proje döngüsü

Afrika Kalkınma Bankası kesin bir proje geliştirme döngüsü kullanır. Altı aşamadan oluşur, bunlardan üçü hazırlığın, diğer üçü ise uygulamanın bir parçasıdır.

İlk aşama proje tanımlamasıdır. Ülke/proje yöneticileri ve Banka bir ülke stratejisi üzerinde anlaşılır ve bu amaçla öncelikleri ve projeleri belirlerler.

İkinci aşama hazırlıktır. Ülke, Bankanın desteğiyle projenin teknik, ekonomik, sosyal ve çevresel yönlerini incelemekten sorumludur.

Sırada değerlendirme vardır. Bankadan bir ekip ilk iki aşamada hazırlanan belgeleri inceler ve bunları bir değerlendirme raporunda bir araya getirir. Proje uygulanabilir olduğu kanıtlanırsa, onay için bir değerlendirme raporu sunulur.

Sonraki aşama nihai proje müzakeresi ve Yönetim Kurulu tarafından resmi onaydır. Müzakere, projenin başarısını sağlamak için alınacak önlemleri kapsar ve bunlar Banka ile alıcı arasındaki yasal anlaşmaya dahil edilir.

Ardından, ülke veya alıcının sorumluluğunda olan proje uygulaması gelir.

Proje geliştirme döngüsü, bir Banka ekibinin başlangıçtaki yetkiyi tanımlanmış hedeflere ulaşma ile karşılaştıran bir denetim gerçekleştirdiği geriye dönük bir değerlendirme ile tamamlanır.

10. AfDB tedarik ihaleleri

Tedarik Departmanı, Bankanın tedarikleri için işlevsel yetki ve sorumlulukla görevlendirilmiştir. Bu görevi yerine getirirken, belirtilen amaç için doğru malları, işleri ve hizmetleri; doğru zamanda, doğru yerde ve doğru maliyette; ekonomi, verimlilik, şeffaflık, eşit fırsat, hesap verebilirlik için genel kurumsal gereklilikleri ve yönetimin esneklik ve belirli operasyonel koşullara yanıt verme ihtiyaçlarını dengeleyen bir şekilde elde etmeyi gözetir.

10.1. Tedarik nedir?

Tedarik, finansman kuruluşu veya kuruluşlarının Yönetim Kuralları ve Prosedürleri ve Yönergeleri uyarınca projelerin uygulanmasında ödemelerin yapıldığı sözleşmelerin verilmesiyle sonuçlanan mal, iş ve hizmet edinme sürecini ifade eder.

Bankanın tedarik politikası esas olarak beş hususa dayanmaktadır:

- Proje uygulamasında ekonomi ve verimlilik ihtiyacı;
- Üye ülkelerden tüm uygun tedarikçiler ve yükleniciler için Banka tarafından finanse edilen mal ve iş hizmetlerinin tedarikinde rekabet etmede eşit fırsat;
- Kurumun Bölgesel Üye Ülkelerinden yüklenicilerin ve tedarikçilerin gelişiminin ve katılımının teşvik edilmesi;
- Tedarik sürecinde şeffaflık, hesap verebilirlik, yeterlilik ve ayrımcılık yapılmamasının önemi; ve
- Tedarik sürecinde dolandırıcılık ve yolsuzlukla mücadele.

10.2. Kimler tedarikçi olabilir?

Kredi gelirleri yalnızca AfDB'nin uygun üye ülkelerinden mal ve işlerin tedariki için kullanılacaktır. Üye Olmayan ülkelerden gelen teklifler kabul edilmemektedir. Bankanın tüm üye ülkeleri tüm tedariklere katılmaya uygundur. Bu kapsamda Türkiye, AfDB üyesi olduğundan dolayı Türk şirketlerimizin tüm tedarik ihalelerine katılmaya hakkı bulunmaktadır.

10.3. Sıklıkla hangi tedarik yöntemleri kullanılır?

AfDB tarafından finanse edilen projelerde genellikle kullanılan farklı tedarik modları şunlardır: Uluslararası Rekabetçi İhale (ICB), Sınırlı Uluslararası Rekabet (LIC), Ulusal Rekabetçi İhale (NCB), Uluslararası Alışveriş (ISH), Ulusal Alışveriş (NSH), Zorunlu Hesap ve Doğrudan Satın Alma. Her tedarik modu farklıdır ve Projenin farklı bileşenlerinde yer alan doğaya, türe ve karmaşıklığa bağlıdır. Genel olarak, AfDB tedariklerinin çoğunda Uluslararası Rekabetçi İhale'yi (ICB) tercih eder, ancak miktarların küçük olduğu ve tüm Üye Ülkelerden uluslararası rekabeti çekemeyebileceği durumlarda Banka diğer tedarik modlarının daha uygun olabileceğini kabul etmektedir.

10.4. Ortak girişim desteklenmekte midir?

Banka, belirli bir mal tedariki, iş veya hizmet sunumu için kapasiteyi artırmak amacıyla şirketler tarafından "ortak girişimlerin" kurulmasını kabul eder. Ayrıca, yerel sanayinin gelişimini teşvik etmek amacıyla da tedarikçiler ve yükleniciler, tedarik sürecine katılmaya teşvik edilir. Yerel tedarikçiler veya yükleniciler, Banka Kurallarına uygun olarak, üye ülkelerden yabancı firmalarla bağımsız olarak veya "ortak girişim" halinde teklif verebilirler.

AfDB, tedarik sürecinin genel ilkelerini tanımlamak üzere bir rehber hazırlamış olup, bahsi geçen rehber, Operations Procurement Manual adı altında [OPM-Part A-Volume 1-ENG.pdf](#) linkinden erişilebilir.

10.5. Yıllar itibariyle toplam tedarik rakamları

Aşağıdaki tabloda 6 yıllık toplam mal, iş ve hizmet tedarik istatistiklerine yer verilmektedir. Genel toplama bakıldığında 6 yılda 18 bine yakın tedarik alımında 15 milyar dolardan fazla mal, iş veya hizmet alımı yapıldığı görülmektedir.

TOTAL PROCUREMENT BY YEAR (GOODS, WORKS, SERVICES)						
Year	Number	Amount (USD)	Goods	Works	Services	Other
2019	2.848	2.436.191.599	219.534.708	1.888.322.590	306.322.764	22.011.536
2020	2.900	2.803.451.122	208.283.919	2.274.725.593	289.236.162	31.205.448
2021	3.068	2.694.803.345	376.728.612	1.990.864.689	312.957.640	14.252.404
2022	2.859	2.126.338.511	239.532.277	1.624.112.776	228.079.477	34.613.981
2023	3.339	2.885.906.781	732.988.515	1.848.921.784	291.762.996	12.233.486
2024	2.974	2.334.547.358	305.033.281	1.776.133.952	229.296.269	24.083.856
	17.988	15.281.238.717	2.082.101.314	11.403.081.384	1.657.655.309	138.400.710

Kaynak: [Procurement statistics | African Development Bank Group](#)

10.6. 2019'dan 2024'e - 100 Bin dolardan fazla tedarik işi alan ülkeler

Ülkeler bazında en fazla tedarik ihalesi alan ülkenin Çin olduğu görülmektedir. Altı yılda gerçekleşen 15 milyar dolarlık tedarik alımının 1/3'ü Çin tarafından karşılanmıştır. Ülkemiz ise 137,5 milyon dolar ile 22'inci sırada yer almaktadır.

PROCUREMENT SUMMARY BY COUNTRY FROM 2019 TO 2024				
	Country	Amount in USD	Number	% Share
	Total	15.281.238.717	17.988	100%
1	China	5.141.750.687	360	33,65%
2	India	840.553.721	205	5,44%
3	Nigeria	718.095.180	886	4,71%
4	Tunisia	692.164.496	1.117	4,53%
5	Morocco	661.861.019	419	4,32%
6	Senegal	571.941.771	1.233	3,74%
7	Côte D'Ivoire	421.310.900	1.034	2,77%
8	Burkina Faso	365.452.000	841	2,39%
9	Kenya	360.889.784	1.173	2,35%
10	Germany	307.081.756	74	1,99%
11	France	301.927.825	223	1,98%
12	Tanzania	301.213.497	254	1,96%
13	Dem Rep Congo	295.633.171	466	1,96%
14	Cameroon	285.152.661	365	1,89%
15	Ghana	258.567.501	490	1,70%
16	Uganda	226.082.003	364	1,49%
17	South Africa	180.502.052	90	1,17%
18	Zambia	164.786.861	547	1,07%
19	Rwanda	157.881.632	93	1,05%
20	Ethiopia	148.421.464	320	0,98%
21	Angola	142.816.876	195	0,94%
22	Turkey	137.496.807	10	0,91%
23	Burundi	135.509.666	161	0,88%
24	Mali	128.026.436	687	0,84%
25	South Korea	119.586.013	30	0,78%
26	Madagascar	117.372.888	313	0,77%
27	Namibia	115.783.244	119	0,75%
28	Egypt	110.684.959	90	0,72%

Kaynak: [Procurement statistics | African Development Bank Group](#)

10.7. Türk şirketlerinin aldığı tedarik işleri – 2019’dan 2024’e

LISTING OF AWARDED CONTRACTS FROM 2019 TO 2024 (AS AT JANUARY 2025)							
Year	Project name	Sector	Bidder Name	Bidder Nationality	Expense category	Project Country	Contract Amount (USD)
2021	ECONOMIC DIVERSIFICATION SUPPORT PROJECT	Multi-Sector	VEDATT KUNT	Turkey	SERVICES	Lesotho	77.655
2022	PROJET PORT NWM - SUPPLEMENTAIRE	Transport	Groupement STFA SGTM Jan de Nul	Turkey	WORKS	Morocco	61.660.789
2019	PROJET DEVELOPPEMENT RESEAU GAZ NATUREL	Power	UMRAN CELIK BORU SANAYI A.S	Turkey	GOODS	Tunisia	6.982.500
2023	Dodoma Water Development & San Program	Water Sup/Sanit	M/s SU YAPI Engineering Consulting Inc J	Turkey	SERVICES	Tanzania	842.831
2023	Dodoma Water Development & San Program	Water Sup/Sanit	M/s SU YAPI Engineering Consulting Inc J	Turkey	SERVICES	Tanzania	2.052.055
2023	ROUTE OUESSO-BANGUI-NDJAMENA ET NAVIGATI	Transport	METAG INSAAT TICARET A.S	Turkey	WORKS	Multi-Countries	59.747.808
2021	MALINDI-MOMBASA-LUNGA-LUNGA/TANGA-BAGAMO	Transport	TEKFEN Eng. In JV with M/s East African	Turkey	SERVICES	Multi-Countries	3.522.380
2023	LAKE VICTORIA MARITIME COMMUNICATIONS	Communications	LOCA Muhendislik Gemi Mak Plas. VE Gd. S	Turkey	GOODS	Multi-Countries	1.702.166
2024	LAKE VICTORIA MARITIME COMMUNICATIONS	Communications	LOCA Muhendislik Gemi Mak Plas. VE Gd. S	Turkey	GOODS	Multi-Countries	646.666
2024	ZIMBABWE ENERGY SECTOR REFORM SUPPORT	Power	MRC GROUP	Turkey	SERVICES	Zimbabwe	261.957
						TOPLAM	137.496.807

Kaynak: [Procurement statistics | African Development Bank Group](#)

Afrika Kalkınma Bankasının tedarik sürecine ilişkin ayrıntılı bilgiye, [Procurement | African Development Bank Group](#) linkinden ulaşılabilir.

11. İrtibat numaraları

AfDB'nin Kenya'daki irtibat noktası bilgileri aşağıdaki gibidir. Türkiye'de ise irtibat noktası bulunmamaktadır.

Nnenna Nwabuofo, Director General for East Africa and Country Manager
African Development Bank Group
Khushee Tower. Longonot Road, Upper Hill, Nairobi, Kenya
Phone: (254) 20 2712925/ (254) 20 2712926/ (254) 20 2712928
Fax: (254) 20 2712938

Diğer tüm irtibatlar için [Country Office Contacts | African Development Bank Group](#).

12. Fırsatlar ve tehditler

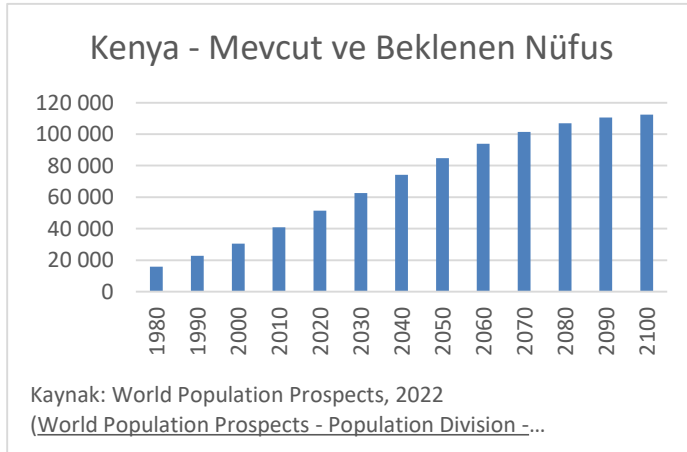
Kenya, Doğu Afrika'da önemli bir pazar olmaya devam edecektir. Kenya'nın büyük ve hızla büyüyen nüfusu (55 milyon olarak tahmin ediliyor), gerek Afrika gerekse de Sahra altı Afrika ülkeleri arasında karşılaştırmalı refahı ve Doğu Afrika ulaşım ve finans merkezi olarak rolü, pazar fırsatları yaratmaktadır. Koronavirüs salgını nedeniyle 2020'de görülen bir durgunluğun ardından, ekonomi 2021'de %7,6 oranında güçlü bir şekilde toparlanmış ve büyüme 2022'de %4,8'e olarak gerçekleşmiştir. 2023'te daha zorlu yerel ve küresel koşullar büyümeyi %4,5'e düşürse de 2024-27'de ortalama %5,6'lık bir toparlanma beklenmektedir. Geniş bant internetin, e-ticaretin ve mobil para platformlarının yaygınlaşması büyümeye yardımcı olacaktır. Yurt içi riskler arasında kuraklık ve güvensizlik yer alırken, küresel riskler arasında ABD-Çin gerginliği, devam eden Rusya-Ukrayna savaşının belirsiz sonucu, komşulardan Somali'de devam eden El-Şebab terör örgütünün varlığı, Somali'den ayrılan Somaliland özelinde komşu ülkeler ile yaşanan gerginlikler sayılabilir.

Kenya'nın içinde yer aldığı, DRC ve Somali'nin de katılımıyla sekiz üyeli bölgesel güç olan Doğu Afrika Topluluğu (EAC) içindeki işbirliği ve dayanışma nedeniyle pazar fırsatları artacaktır. Mal, hizmet, sermaye ve işgücü akışlarındaki kısıtlamaların kademeli olarak azaltılması, EAC'deki Kenyalı firmalar ve Kenya'daki daha büyük bir pazara ulaşabilecek yabancı yatırımcılar için yeni fırsatlar yaratacaktır. Kenya ayrıca yeni kurulan Afrika Kıta Serbest Ticaret Alanı'ndan (AfCFTA) faydalanmak için iyi bir konumdadır, ancak ayrıntıların kesinleştirilmesi ve anlaşmanın uygulanması birkaç yıl sürecektir.

Diğer taraftan; Transparency International'ın 2023 Küresel Yolsuzluk Algısı Endeksi'ne göre ([Kenya - Transparency.org](#)) Kenya, 100 puan üzerinden 31 puan ile 180 ülke arasında 126. sırada yer almaktadır (180. en yolsuz ülke). Özellikle arazi işlemlerinde ve büyük hükümet sözleşmelerinde yolsuzluk iddiaları devam etmektedir.

Kenya'nın kamu sektörü harcamaları, artan kamu borcundan olumsuz etkilenmektedir. Economist Intelligence Unit (EIU) Ülke Risk Raporuna göre, Kenya'nın risk değerlendirmesi, geniş bir bütçe açığı ve dış borç ödeme maliyetinin artması riskler oluşturduğu için CCC seviyesinde kalmaya devam etmektedir. Kenya'nın GSYİH'ye oranla dış borç yükü, 2022'de %69,8'e yükselmiştir.

13. Görüş ve değerlendirmeler

Kenya gerek doğum yoluyla gerekse de yoğun göç alması sebebiyle nüfusu hızla artan bir ülkedir. Yukarıda bahsedilen risk ve olumsuzluklara rağmen Sahra altı Afrika'nın en gelecek vaat eden ülkelerinden biridir.

Birleşmiş Milletlerin 2100 yılına kadar yaptığı nüfus beklenti çalışmasında şu an 55 milyon olan Kenya'nın nüfusunun 2030 yılında 62,5 milyon, 2050 yılında 85 milyon ve 2100 yılında 112,5 milyon olması beklenmektedir. Bu sonuçlar da

göstermektedir ki; Kenya'nın hali hazırda ithalata bağımlı ve ihtiyaçları giderek artan ekonomisi, önümüzdeki uzun yıllar boyunca da artan hızla fırsatlar yaratmaya devam edecektir. Bu sebeple Kenya pazarının, Türk şirketlerimiz için fırsat olduğu değerlendirilmektedir.

14. Ulaşılabilecek hukuki & mali danışmanlık şirket ve bürolarına ilişkin bilgiler

Hukuki ve mali danışmanlık şirketleri dahil Türk ihracatçı ve yatırımcılarımızın Kenya ile ilgili her türlü ihtiyaçlarını, Nairobi Ticaret Müşavirliği ofisine sorarak ve danışarak hareket etmesinde fayda görülmekte olup Ticaret Bakanlığımızın sistemi olan Müşavire Danışın uygulamasından soruların ve taleplerin iletilmesi mümkündür. (<https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/>).

Ticaret Müşavirliğimizce hazırlanan diğer raporlara ulaşmak için: [Müşavirlik Raporları \(ticaret.gov.tr\)](https://musavirlik.raporlari.ticaret.gov.tr/)

15. Faydalı linkler

Çalışma izni [Work Permits and Passes – Directorate of Immigration Services](https://www.epza.go.ke/)

Doğu Afrika Birliği Ortak Gümrük Tarifesi <https://kra.go.ke/images/publications/EAC-CET-2022-VERSION-30TH-JUNE-Fn.pdf>

İhracat Serbest Bölgeleri [EPZA Home - EPZA \(epzakenya.com\)](https://www.epza.go.ke/)

Kamu ihalelerine ilişkin duyurular www.tenders.go.ke

KDV ile ilgili ayrıntılı bilgi [Value Added Tax \(VAT\) - KRA](https://www.kra.go.ke/)

Kenya'da yatırım yapılması hakkında ayrıntılı bilgi için Kenya Investment Authority www.invest.go.ke

Kenya Bureau of Standards <https://www.kebs.org>

NSSF - Sosyal güvenlik kaydı <https://www.nssf.or.ke>

NHIF – Ulusal Hastane Sigorta Fonu <https://www.nhif.or.ke>

Proje sürecinde PPP'lerin listesi [Public Private Partnership Unit – The Centre of PPP Expertise \(pppunit.go.ke\)](https://www.pppunit.go.ke/)

Serbest Bölgeler [Special Economic Zones Authority \(sezauthority.go.ke\)](https://www.sezauthority.go.ke/)

Şirket unvanı araştırılması ve reserve edilmesi; <https://www.ecitizen.go.ke>

Şirket kurulumu ile ilgili;

[Starting A Business - Kenya Investment Authority \(KenInvest\)](https://www.invest.go.ke/)

<https://eregulations.invest.go.ke/menu/1?!=en>

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme <https://www.sgs.com.tr>

Teknik engeller www.teknikengel.gov.tr

Vergi mükellefiyet kaydı <http://kenya.eregulations.org/procedure/99/63?!=en>
[eTIMS Taxpayer Portal \(kra.go.ke\)](http://www.kra.go.ke)

Vize başvuruları [Kenya Electronic System for Travel Authorisation \(eTA\) \(etakenya.go.ke\)](http://www.etakenya.go.ke)

Yatırım Destekleri [Investment Incentives - Kenya Investment Authority](http://www.investmentincentives.go.ke)

Yatırım fırsatları ve projeler listesi için [eOpportunities \(invest.go.ke\)](http://www.invest.go.ke)

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler Nairobi Ticaret Müşavirliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz.

Dr. Mustafa ALICI
Nairobi Ticaret Müşaviri
Adres: Nairobi Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
30 Gigiri Road, off Limuru Road, Nairobi, KENYA
Cep/Whatsapp Tel: +254 11 2826644
Ofis Tel : +254 20 7124779
Ofis IP Tel : +90 312 2048363
E-posta : nairobi@ticaret.gov.tr

www.ticaret.gov.tr

<https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/>